

Адыгеим зыпкытыныгъэ илъыным фэш!

Адыгэ Республикэм экономикэ ыкӀи социальнэ зыпкытыныгъэ илъыным фэш! ахэм яхэуоныгъэ фэлорышэшт комиссием изэхэщэн фэгъэхыгъэ унашъом Лышхъуэ Тхьаклушынэ Аслъан кӀэтхэгъ. Комиссием пашъу илэр АР-м и Премьер-министрэу Къумпыл Мурат. АР-м иминистрэхэм я Кабинет хэтхэр, АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм и депутатхэр, банкхэм, общественнэ организациехэм, федеральнэ ыкӀи муниципальнэ хэбзэ кӀулыкӀухэм ялыкӀохэр ащ хэхагъэх.

УФ-м и Правительствэ и Тхьаматэу Дмитрий Медведевым пшъэрлыгъу кышыгъэм мы лӀофыгъор кыпкырыкӀыгъ.

Комиссием пшъэрлыгъу шхьалэу илэщтыр лъэхъэнэ кӀынхъу тызыхэтхэм экономикэмрэ социальнэ лъэныкъомрэ республикэм щашырэ хэуоныгъэхэм къакӀамыгъэчыгъэныр ары. Хэбзэлэххэм афэгъэхыгъэ лӀофыгъохэр, лъжапкӀэмэ яхэгъэхон ыкӀи игъом ахэр тыгъэнхэр кӀулыкӀукӀэм ыналэ зытыригъэ-тышт лъэныкъох. Джащ фэдэу комиссиер зылыпӀэщтхэм ащыщ цыфхэм лӀоф ялэныр, республикэм кышыдагъэкӀыхэрэр нэмыкӀ шӀолырыхэм къащашырэмэ янэкӀокун алькыным, производствэм хэгъэхъогъэным апае шӀолырым икономикэ кӀэзыгъэпсырэ лъэныкъо шхьалэхэм лӀэпылгъу ягъэгъотыгъэныр.

НыбжыкӀэ анахь чанхэр ригъэблэгъагъэх

АР-м и Лышхъуэ Тхьаклушынэ Аслъан тыгъуасэ Адыгеим иныбжыкӀэ чанхэм ащыщхэр ригъэблэгъагъэх. ЗэлукӀэгъум хэлэжыагъэх АР-м шӀэныгъэмрэ гъэсэныгъэмрэкӀэ иминистрэу Хъуажэ Аминэтрэ апшъэрэ еджэплитӀум япащэхэмрэ.

— НыбжыкӀэ чанхъу, аныбжымэ ямыллытыгъуэ гъэхагъэхэр зышыхэрэм салукӀэныр сыдигъокӀи сигуап, — кылуагъ республикэм ипашэ. — Неушырэ мафэр зыер шӀоры, арышъ, ащ еплыкӀэу фышъуилэм, шъуигухэлхэм, шъуишӀоигъоныгъэхэм тядэлуным, шъуипроектхэр тилофшӀэн щыдгъэфедэнхэм тыфэхъазыр. Урысыем щызэлэшӀэрэ ныбжыкӀэ форумыхоу «Селигерым» шъуэрэхэлэжыагъэри лъэшэу тигуапэ.

АР-м шӀэныгъэмрэ гъэсэныгъэмрэкӀэ иминистрэу Хъуажэ

Аминэт кызырлыгъэмкӀэ, «Селигеры» щылэ зыхъугъэ 2009-рэ илъэсым кышыублагъу Адыгеим иллыкӀоу ныбжыкӀэу нэбгыри 124-рэ щылагъ. Мыгъэ ащ кӀогъэгъэ нэбгырэ 28-р зэкӀэ форумым исекциехэм, ахэр 13 зэрэхъуштыгъэхэр, ахэлэжыагъэх. Ащ фэдэу илъэс кӀэс ныбжыкӀэ форумыхохъу 5 — 6 Урысыем щызэлэхъашъ, Адыгеим и студентхэр зэкӀэми ащэлэх.

НыбжыкӀэу мы зэлукӀэгъум хэлэжыагъэхэр Адыгэ къэралыгъо ыкӀи МыекӀопэ технологическэ университетхэм яас-

пирантых, ястудентых, лӀофшӀлэхэм алухэри ахэтых. ЗэкӀэри урысые ныбжыкӀэ форуму «Селигер-2014» зыфилорэм щылагъэх. Нэбгырэ пэпчъ ащ зэрэхэлэжыагъэм, пшъэрлыгъу илагъэм, иеплыкӀэхэм, тапӀкӀэ гухэлъу илэм республикэм ипашэ щигъэгъозагъ, ягукъэкӀхэр къалотагъэх. НыбжыкӀэхэм, студентхэм ягухэлхэр пхыращынхэмкӀэ, хэуоныгъэхэр ашыхъэзэ лыкӀотэнхэмкӀэ республикэр лӀэпылгъушхо кызырафэхъурэм фэш! лъэшэу пащэхэм кызырафэразэхэр ахэм кыхагъэщыгъ.

Сэнэхъатэу зерагъэгъотыгъэмкӀэ лӀофшӀлэлэ чыплэ щымыкӀэнхъу, фэдэ къафыхынэу, гъэхъагъэхэр ашыхъэзэ ыпӀкӀэ лыкӀотэнхъу АР-м и Лышхъуэ ныбжыкӀэхэм къафэлъэуагъ.

ХЪУТ Нэфсэт.

Сурэтыр А. Гусевым тырихыгъ.

Абхъаз Республикэм илыкӀохэм алукагъ

Тыгъуасэ АР-м и Лышхъуэ Тхьаклушынэ Аслъан бизнес цыкӀум ыкӀи гурытым, фермерхэм ыкӀи ветеран организациехэм лӀэпылгъу ятыгъэнымкӀэ шӀолырыхэм азыфагу ащызэхэгъэ Ассоциациеу «Россия интерсоюз» зыфилорэм иллыкӀохэр ригъэблэгъагъэх.

Адыгеимрэ Абхъаз Республикэмрэ яэкономикэ хэуоныгъэ егъэшыгъэныр, агропромышленнэ комплексм инвестициехэр хэлъхагъэхэ зэрэхъуштыр ары лъэныкъуитур анахъу зытегушылэгъэхэр.

— Адыгеимрэ Абхъаз Республикэмрэ ныбджэгъуныгъуэ

азыфагу илпыр лъыдгъэкӀотэным, лъэныкъо зэфэшхъафхэмкӀэ тызэдэлэжъэным сыдигъокӀи тыфэхъазыр, — кӀигъэтхыгъ АР-м и Лышхъуэ.

Ассоциацием ипрезидентэу Къэлэшъэо Станислав кызырлыгъэмкӀэ, Израиль, Абхъаз Республикэм, Адыгеим

ыкӀи Краснодар краим ябизнесменхэм лӀоф зэрээдашӀэ-щтым фэгъэпсыгъэ проектхэм афэлэжыагъэх. Мэкъумэщ хъызмэтым зегъэушъомбгъугъэнымкӀэ Израиль ыгъэфедэрэ шыкӀэхэмкӀэ ащ испециалистхэр къадэгъошэнхэм ыкӀи инвестициехэр кыхалхъанхэм Ассоциациер дэлэжъэнэу предложение кыхыгъ.

Аужырэ илъэси 7-м къаклоцӀ Адыгеим иэкономикэ пстэумкӀи сомэ миллиарди 105-м ехъу инвестициеу кыхалхъагъэх хъугъэ. Непэ инвестициеу проект 50-м ехъу, ар сомэ миллиард 68-рэ, республикэм щыпхырашы.

(Тикорр.).

ЯлофшӀэн зэфахысыжыгъ

Икыгъэ илъэсым Адыгеим ихыкумхэм лӀофэу ашлагъэм изэфэхъысыжыгъэм ыкӀи кыхыгъэ илъэсым пшъэрлыгъу зыфагъэуцужьхэрэм зачытегушылэгъэхэ зэхэсыгъо тыгъуасэ щылагъ.

Ащ илофшӀэн хэлэжыагъэх Адыгэ Республикэм и Лышхъуэ Тхьаклушынэ Аслъан, АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Владимир Нарожнэр, республикэм и Премьер-министрэу Къумпыл Мурат, федеральнэ инспектор шхьалэу Лылужъу Адам, хэбзэхъумэкӀо кӀулыкӀухэм япащэхэр, нэмыкӀхэри.

АР-м и Лышхъуэ пэублэ псалъэ кышылызэ республикэм игъэцэкӀэкӀо хэбзэ кӀулыкӀухэмрэ хыкумхэмрэ язэпхыныгъэ ыкӀи язэдэлэжъэн зэрэхэащэрэм осэшӀу фишыгъ. АщкӀэ лӀофышхо зышӀэрэ АР-м и Апшъэрэ хыкум и Тхьаматэу Трэхъо Аслъан рэзэныгъэ гуцӀлэхэр пӀгохыгъэх. Экономикэм хэуоныгъэхэр ышынхэм фэш! мы системэм хэтхэм ялофшӀэн зерагъэпсырэм мэхъаншхо зерилэр кыхигъэщыгъ.

— ХыкумышӀэхэм сыдигъуи пшъэрлыгъу шхьалэу ялэр цыфхэм яфитыныгъэхэр къэхъумэгъэнхэр, шъыпкыагъэ ыкӀи зэфагъэ хэлъу лӀофхэр зэафыхнэр ары. Адыгеим ихыкумышӀэхэм ар дэгъоу зерагъэ-цӀкӀэрэр къэгъэлъэгъонхэм къаушыхъаты. БлэкӀыгъэ илъэсым УФ-м и Апшъэрэ ыкӀи Арбитражнэ хыкумхэр зэрэхэагъэхъажыгъэхэм ишӀогъэ-шхо кызырэкӀуагъэри нафэ. УФ-м и Президентэу Владимир Путинер УФ-м и Апшъэ-

рэ Хыкум и Тхьаматэу Вячеслав Лебедевым зылоклэм, къэралыгъом ицӀыфхэр кыу-хъумэнхэ зерилъэкӀыштымкӀэ, экономикэ хэуоныгъэу ышынхэмкӀэ амалэу лӀкӀэлъхэр хыкумхэм бӀкӀэ зэрапхыгъэр кыхигъэщыгъ. Мы аужырэ илъэсхэм хыкумхэм анахь гъэхъэгъэ инэу ялэ хъугъэр ахэр нахь зэлухыгъэхэ, цыфхэм нахь апэблагъэхэ зэрэхъугъэр ары. Обществэр зыгъэгумэкӀырэ социальнэ лӀофыгъохэм, нэмыкӀ лъэныкъохэмкӀи цыфхэм яфитыныгъэхэр зышӀукобгъэ чыплэхэр дэгъэзыжыгъэнхэм шъуналэ тежъугъэтыгъ, ащкӀэ тышъуфэраз, — кылуагъ Тхьаклушынэ Аслъан кӀэзэрэу-гъоигъэхэм закыфигъазэзэ.

АР-м и Лышхъуэ иунашӀокӀэ «Адыгеим изаслуженнэ юрист» зыфилорэ щытхъуцӀэр зыфагъэ-шӀошэгъэ хыкумышӀ нэбгыритӀумэ ар кӀэзыушыхъатырэ бгъэхалхъэхэмрэ тхыльхэмрэ республикэм ипашэ аритыжыгъэх.

Трэхъо Аслъан кызырлыгъэмкӀэ, блэкӀыгъэ илъэсым бзэджэшлагъэ зезыхъэгъэ нэбгырэ 2476-мэ альэныкъокӀэ кызылэухыгъэ уголовнэ лӀоф 2325-м хыкумхэр ахэплэагъэх. Ахэм ащыщэу бзэджэшӀэ 536-мэ хъапс атыралхъагъ, шӀокӀ зымылэ лӀофшӀэнхэр пшъэдэкӀыжъэу нэбгырэ 335-мэ афагъэнэфагъэх, 268-рэр та-зыркӀэ агъэпчынагъэх.

(ИкӀлӀух я 2-рэ н. ит.).

Ялофшлэн зэфэхьысыжьыгъ

(ИкIэух).

Мы уахтэм кыкIоцI феде-
ральнэ ыкIи зэгъэшлужь хы-
кумышIэхэм гражданскэ Iоф
35856-рэ зэхафыгъ. Анахъэу
ахэм анаIэ зытырагъэтыгъэр
зыныбжь имыкIугъэхэм, пен-
сионерхэм, гъот макIэ зилэхэм,
социальнэу мыухъумэгъэ пстэ-
уи афитыныгъэхэр ыкIи яшIо-
игоныгъэхэр къэухъумэгъэн-
хэр ары. Джащ фэдэу гъогуры-
кIоным ишапхъэхэр зыукъохэ-
рэм атефэрэ пшъэдэкIыжьыр
ягъэхьыгъэным илофыгъуи янэп-
лэгъу рагъэкIыгъэп. 2013-м
егъэпшагъэмэ, блэкIыгъэ илъэ-
сым административнэ пшъэдэ-
кIыжь зэрагъэхьыгъэхэм яп-
чъагъэ процент 21-кIэ нахьы-
бэ хъугъэ. Ешъуагъэхэу ру-
лым кIэрысыгъэхэм альэны-

кьокIэ хыкумхэм унэшъо гъэ-
нэфагъэхэр ашыгъэх, гъогуры-
кIоным ишапхъэхэр зыукъогъэхэ
водитель 2767-мэ машинэр
зэрафэнымкIэ фитыныгъэу яIэр
къэзыушыхъатырэ тхылъхэр
алахыгъэх, 3893-мэ административнэ тазыр, 1164-мэ админи-
стративнэ арест атыралъхъагъ.

2014-рэ илъэсым ялофшлэн
зэфэхьысыжьыгъэу фэхъугъэхэм
уагъэрэзэнэу зэрэщытыр А.Тра-
хъом кыIуагъ, ау джыри гумэ-
кIыгъоу, щыкIагъэу щылэхэр
зэрэмымакIэр кыыхигъэщызэ,
хыкумышIэхэм ялофшлэн нахь
агъэлъэшынэу, цыфхэр къа-
зэращыгугъыхэрэр къагъэщып-
къэжьынэу къяджагъ. Къыхъэ-
гъэ илъэсым анахъэу анаIэ
зытырагъэтыгъэ лъэныкьохэм
кIэкIэу къащыуцугъ.

Владимир Нарожнэр, Лы-
лужъу Адам, АР-м ипрокуро-
рэу Василий Пословскэр, УФ-м
щынэгъончъэнымкIэ ифедераль-
нэ кьулыкIу и ГъэлорышIаплэу
Адыгеим щылэм ипащэу Олег
Селезневыр, УФ-м и След-
ственнэ комитет республикэмкIэ
иследственнэ гъэлорышIаплэ
ипащэу Александр Глуценкэр,
АР-м хэгъэгу кIоцI IофхэмкIэ
иминистрэу Александр Речиц-
кэр нэужым къэгущыIагъэх,
хабзэ зэрэхъугъэу, хыкумхэм
Iоф зэрадашлагъэм изэфэхьы-
сыжьхэр къашыгъэх, язэпхы-
ныгъэ джыри нахь зыцагъэ-
пытэн фэе лъэныкьохэр агъэ-
нэфагъэх.

ТХЪАРКЪОХЪО
Адам.

Щысэ зытырахырэ ныбжьыкI

**ДэнэжьыкIо Мурат щысэ зытепхын фэе
ныбжьыкIэхэм ащыщ. Ар Адыгэ къэралыгъо
университетым ия 2-рэ курс щеджэ.
БлэкIыгъэ илъэсым анахь чанхэр
зыхэлэжьэрэ урысые форумэу «Селигер»
зыфилорэм Адыгеим икIыгъэ купэу
щыIагъэм хэтыгъ.**

— СызчIэхъащт факультет-
ым сишъыпкъэу сегупшысагъ,
— кьелуатэ Мурат. — Ана-
хъэу еджапIэм кыщыспэблэ-
гъэгъэ предметхэр тарихъым-
рэ адыгабзэмрэ. Ащ кыыхэкIэу
мыхэр нахь игъэкIотыгъэу зыщы-
зэгъэшлэщт факультет кыыхэс-
хын гухэлъ сIагъ. Сильэпкъ
нахь пэблагъэу, ащ итарихъ,
ыбзэ игъэкIотыгъэу зыщызэгъ-
гъэшлэщт факультетым сыдихьы-
хыгъ ыкIи ащ сишIэныгъэхэм
ащыхэзгъэхъонэу сычIэхъагъ.

УФ-м ныбжьыкIэ коммуни-
стическэ союзэу Лениным ыцIэ-
кIэ щызэхъащагъэм Мурат хэт.
ЕджапIэм джыри чIэсэу хэ-
дзынхэр кIохэ зыхъукIэ ком-
мунистхэм аделэу кыыхэкIыщты-
гъэ. Нэужым ахэм зэхъащэгъэ
купым Мурат кырагъэблэгъагъ.
Iэпылэгъу языгъэгъотырэ кIэлэ
ныбжьыкIэр псынIкIэу илэгъу-
мэ къахэлъыдыкIыгъ ыкIи купы-
м щыцэу урысые форумэу
«Селигер» зыфилорэм агъэкIо-
нэу агъэнэфагъ.

— НыбжьыкIэхэу сэнauщыгъэ
зыхэлъхэр ащ хэлэжьагъэх. По-
литикэм, гъэсэнныгъэм, чIыопсым
изыкьегъэлэтын, псэупIэ-ком-

мунальнэ хыизмэтым,
къэбар жьугъэм иама-
лэхэм ягъэфедэн, нэ-
мыкIэхэми атегуш-
Iагъэх, IофшIагъэу яIэ-
хэр кыщагъэлъэгъуа-
гъэх. ЗэлъашIэрэ по-
литикхэм, орэдылэхэм,
сатыушIхэм, журнали-
стхэм талукIагъ, гушылэгъу та-
фэхъугъ, — игукъэкIыжьхэмкIэ
кыиддэгъуащэ тигушылэгъу.

Сэнauщыгъэ зыхэлъ ныбжьы-
кIэхэм Мурат нэлуасэ афэ-
хъугъ. Ахэм проектэу ашыгъэ-
хэм гупшысэ гъэнэфагъэхэр
рагъэшIыгъэх. Нэужым Мые-
кьуапэ кызегъэгъэжьым, дзэ-
патриотическэ кружок зэха-
щэныр ыгу кыыхагъ. АщкIэ
Iэпылэгъу кыфэхъугъэх ком-
сомолым иапэрэ секретарэу
Марина Ситниковагъ ыкIи «Се-
лигер» кыдыщыIагъэу Влади-
мир Скрипниковыр.

«Пламя» зыфаусыгъэ кру-
жокыр кIэлэ ныбжьыкIэхэм
зыгъэлэспыгъоу уахътэу яIэр
шлуагъэ хэлъэу агъэклоныр ары
зыфэгъэхьыгъэр. Ахэр ешъо-
хэу, къакIухъэу, бзэджэшIа-
гъэхэр зэрахъэхэу урамым те-

мытхэу яуахътэ зэрифэшъуа-
шэм фэдэу зэхъащэным тегъэ-
псыхъагъ.

— КIэлэ ныбжьыкIэм ихэ-
гъэгу кызыэриухъумэн фаер,
дзэм клоныр ипшъэрылъ шъхъа-
Iэхэм зэращыщыр нэбгырэ
пэпчъ зэрэгурьдгъэлэщтым ты-
пылъ, — кьелуатэ тигушылэгъу.
— Ащ уклоным пае апэрэ шIэ-
ныгъэу уиIэн фаехэр ятэгъа-
шIэх, щэрыоныр, спортыр шлу
альэгъуным фэтэщэх. Ныдэлъ-
фыбзэм, кызыщыхъугъэхэ чIы-
гум гуфэбэныгъэ афырылэу кьэ-
тэджынхэм фэтэгъасэх.

НыбжьыкIэхэм рагъэжъэгъэ
Iофыр ыпэки лъагъэкIотэн гу-
хэлъ яI. Ащ кьэклопIэрэ цыфхэр
нахьыбэ ашIызэ, проектэу зэ-
хащагъэм зырагъэушъомбгъу-
ныр гугъаплэу яI.

ГЪОНЭЖЬЫКЪО Сэтэнai.

Зэфэхьысыжьхэм къагъэлъэгъуагъэр

Адыгэ Республикэм цыфхэм
Iофшлэн ягъэгъотыгъэнымкIэ
икъэралыгъо кьулыкIу и Гъэло-
рышIаплэ тхъамафэ кьэс ышIы-
рэ зэфэхьысыжьхэм кызызэра-
гъэлъэгъуагъэмкIэ, 2015-рэ илъэ-
сым ищылэ мазэ и 21-м кыы-
щыублагъэу и 27-м нэсырэ
пIалъэм Iофшлэн зымылэхэу а-
тхыгъэхэм республикэм лъэга-
плэу щырилэр процент 1,2-м
шIокIыгъэп. НэмыкIэу къэплон
хъумэ, Адыгеим Iоф зышIэн
зылэкIыщтэу исхэм япроцент
1,2-рэ мэхъу Iофшлэн зымылэу
атхыгъэхэр. А тхъамафэм
кыкIоцI Iофшлэн зымылэу алы-
тагъэхэр нэбгыри 163-рэ, зэ-
кIэмкIи Iофшлэн лыхъухэу

учетым хэтхэр нэбгырэ 2534-рэ,
тельхъэплэ зэфэшъхъафхэм
апкъ кыкIэу учетым хагъэкIы-
жыгъэр нэбгыри 119-рэ хъу-
щтыгъэ.

Экономикэ щыIаклэм изытет
елытыгъэу, штатыр нахь макIэ
ашын, пIэлъэ гъэнэфагъэкIэ
Iофшлэныр зэпагъэун, лэжъапкIэ
ямылэу цыфхэр отпуск агъэ-
клонхэ, мэфэ имыкIу IофшIа-
клэм техъанхэ фаеу кыыхэкIы.
Ащ фэдэ гухэлъхэр зэрагъэ-
нэфагъэм ехьылIэгъэ къэбар-
хэр хыизмэтшIэплэ ыкIи орга-
низация зыбгъупшI фэдизмэ
зыцIэ кьетIогъэ ГъэлорышIаплэм
кылыагъэлэсыгъэх.

СЭХЪУТЭ Нурбий.

Сомэ миллион 50 пэлуигъэхъащт

— Зэлухыгъэ Iахъзэхэлъ обще-
ствэу «Кубаньэнергом» 2015-рэ
ильэсым Адыгеим изнергорайон
ит оборудованиер гъэцэкIэжьы-
гъэным сомэ миллион 50 пэлу-
игъэхъащт, — кьеты компани-
ем ипресс-кьулыкIу.

Электросетевой оборудова-
ниер Краснодар краим ыкIи
Адыгэ электрическэ сетьхэм
пшъэдэкIыжь зыцахьырэ шъо-
лырхэм ярайони 7-мэ аща-
гъэцэкIэжьыщт.

«Кубаньэнергом» и Адыгэ
кьутамэ илофшIэхэм вольтышхо
зилэ подстанциихэу «Ерик»,
«Шовгеновская», «Чернышев-
ская», «Великое», «Школьная»,
«БВД» ыкIи «Натырбий» зыфи-
лохэрэм, Апшеронскэ, Шэу-
джэнхъаблэ ыкIи Кошхъэблэ
районхэм энергооборудованием

епхыгъэ гъэцэкIэжьынхэр ащы-
зэшлуахыщтых.

Ащ нэмыкIэу, электричеством
зэрыкIорэ гъучыIэхэмрэ жьы
хъугъэ пкъэухэмрэ зэблахъухэ-
зэ вольтышхо зилэ рыкIуапIэхэр
агъэкIэжьынхэу, джащ фэдэу ахэм
ялэгъо-блэгъухэм къащыкIырэ куан-
дэхэр раупкIыхъзэ, шъолъырхэр
аукъэбзынхэу агъэнэфагъ. Мы Iоф-
шлэнхэр Апшеронскэ ыкIи Мые-
кьопэ районхэм ашагъэцэкIэщтых.

«Кубаньэнергор» Краснодар
краимрэ Адыгэ Республикэмрэ
яшъолъырхэмкIэ киловоль-
ти 110-рэ хъурэ ыкIи ащ нахь
мэкIэ электричеством алызыгъэ-
лэсызэ атезыгощэрэ электро-
сетевой компаниешхоу щыт. Ащ
изнергосистемэ электричеством
епхыгъэ предприятие 11 хэхъэ.
(Тикорр.).

Зыпкъ итыщтэп

КIымафэм иаужырэ мазэ, хабзэ зэрэхъугъэу, тем-
пературэр зыпкъ итырэн, нахьыбэрэмкIэ жьыбгъэр нахь
кытекIо. Метеорологхэм зэрагъэунэфыгъэмкIэ, мэза-
ем ом изытет инэу зызэрихъокIыщтэп, ау зыпкыты-
ныгъэ илэщтэп.

Мэзаем иапэрэ мафэхэр фэбэщтых. Чэщым чьылэр
градуси 2-м, фабэр градуси 5-м нэсыщт. Мафэм фабэу
градуси 5 — 10 щылэщт. Ошъуапцэхэр щымылэхэ зыхъукIэ
мэзаем «ишъхъаныгъупчэхэр» кызызэлухыщт, фабэр гра-
дус 15 — 18-м нэсыщт.

Арэу цытми, мэзаер кIымафэм иаужырэ мазэу зэ-
рэщытыр зыщыдгъэгъупшэ хъуштэп. Фабэм ыуж ошIэ-
дэмышIэу дунаир кьэуцъылын ылэкIыщт. Мэфипшым
имэзэ щэнищми ошх ыкIи ошх-ос зэхэт республикэм
ичIыпIэхэм къащехыщт. Жьыбгъэр зы нэгъэупIэпIэгъум
метрэ 25-м нэсэу къепщэщт. ОшIэ-дэмышIэу ом зы-
зэблихъоу кызыфабэкIэ ыкIи осыр зыткIужьыкIэ псыхъо-
хэм адэт псыр кыдэкIоен ылэкIыщт. Бжыхъэсэ лэ-
жыгъэхэм язытет ом зэрар рихыщтэп.

Адыгеим кыщыдагъэкIыщтхэр агъэнэфагъ

Урысыем и Правительство игъоу
зэрилъэгъугъэм тетэу нэмыкI хэгъэ-
гухэм ятовархэм яхьыщырхэр 2015 —
2016-рэ илъэсхэм республикэм кыщыдэ-
гъэкIыгъэнхэм фэлорышIэщт планыр Ады-
геим щаштагъ.

Адыгэ Республикэм экономикэ хэхъо-
ныгъэмрэ сатыумрэкIэ и Министерствэ
кызыэритыгъэмкIэ, мы лъэныкьомкIэ
Адыгеим анахъэу анаIэ зыщытырагъэ-
тыщтхэр нэмыкI хэгъэгухэм ятовар-
хэм яхьыщырхэр кызыщыдагъэкIыщтхэ
производствэхэр ары. Ащ пае рес-
публикэм иэкономикэ хэхъоныгъэ езы-
гъэшIырэ Iофтхъабзэу зэрахъэхэрэм
ахэплэжьыщтых.

«Ахэм ащыщ агробизнес-инкубатор
зэхэцгъэныр, хэбзIахъ фэгъэкIотэны-
гъэхэр афэшIыгъэнхэр, къэралыгъор
предпринимательствэ цыкIумрэ гуры-

тымрэ Iэпылэгъу афэхъуныр, къэгъэ-
лэгъэон-ермэлыкIэ IофшIэным зегъэ-
ушъомбгъугъэныр, республикэр зэры-
гушхорэ адыгэ кьуае иихьнрэ зекло-
нымрэ анахъэу анаIэ тегъэтыгъэныр
ыкIи нэмыкIэхэр», — щыхагъэунэфыкIыгъ
Адыгэ Республикэм экономикэ хэхъо-
ныгъэмрэ сатыумрэкIэ и Министер-
ствэ.

Рахъухъагъэм промышленностым
Iэпылэгъу зэрэфэхъуштхэ шыкIаклэхэри
щыгъэнэфагъэх. Парк шъолъырхэм яин-
фраструктурэ гъэпсыгъэныр, промы-
шленнэ предприятияхэм ягъэкIэжьынкIэ,
шIэныгъэ-ушэтын IофшIэнымкIэ, Iофы-
шIэхэм якыыхэхынкIэ мылкъоу агъэкIо-
дырэм щыщ афигъэкъужьыгъэныр,
хэбзIахъ фэгъэкIотэныгъэхэр афэшIы-
гъэнхэм фэгъэхьыгъэу Адыгэ Респу-
бликэм ишэпхъэ-хэбзэ актхэм зэхъокIы-
ныгъэхэр афэшIыгъэнхэр ыкIи нэмыкIхэр
ащ кыщыдэлъытагъэх.

Зэрарыр сомэ миллион 25-м кIэхъагъ

Адыгэ Республикэм хэгъэгу кIоцI
IофхэмкIэ и Министерствэ экономи-
кэ щынэгъончъэнымкIэ ыкIи ахъщэ
кьолъхъэ тын-Iыхыным пэшлуеклогъэ-
нымкIэ игъэлорышIаплэ иоперативник-
хэмрэ следствием икьулыкIушIэхэмрэ
кызызэлухыгъэ уголовнэ Iофыр зэха-
фызэ, бзэджашIэхэм ямые ахъщэшхо
кызызэрэзIэклагъэхъагъэр ыкIи ар зэ-
рагъэфедатгъэр агъэунэфыгъ. Зэрарышхо
зэрахыгъэр илъэс 69-рэ зыныбжъ
хъульфыгъэу Европэм и Къохъаплэ
хэхъэрэ къэралыгъом щыпсэурэр ары.
Хэбзэухъумаклохэм зэрагъэунэфы-
гъэмкIэ, 2010-рэ илъэсым Iэклиб къэ-
ралыгъом щыпсэурэ бизнесменым Ады-
геим ипредпринимательхэм угъоигъэхэ
пхъэ унэхэр кыIэклагъэхъанхэу зэ-

зэгъыныгъэ адишыгъ. Ащ зэкIэмкIи
евро мин 850-рэ фэдиз тефагъ.

Охътэ зауэрэ республикэм ип-
редпринимательхэм япшъэрылъхэр
агъэцэкIагъэх, пхъэ унэхэм яшIын
хэхъащт псэуалъэхэр бизнесменым
фатIупщыгъэх. Ау нэужым ар ща-
гъэтыжьыгъ, язэпхыныгъи зэпыугъэ
хъугъэ. АщкIэ Iэклиб фирмэм ипащэ
зэрарэу рахыгъэр сомэ миллион
25-м кIэхъагъ.

Мыщ епхыгъэу Адыгеим ихэбзэухъу-
мэкIо кьулыкIухэм уголовнэ Iоф кызызэ-
луахыгъ, республикэм щыпсэухэрэр
мы бзэджэшIагъэм зэрэхэщагъэхэр
полицейскэхэм агъэунэфын алыэкIыгъ.
Хыкумым унашъоу ышIыгъэмкIэ ахэр
яунэ икIынхэ фитхэп, следствием Iо-
фыр зэхэфы.

Зэ щылагъэм кӀуапӀэ фэхъу

**Кымафэм зэрымфэшъуашъу мы мафэхэм Мые-
кьуапэ щыфаб нахь мышІэми, кьушъхьэхэм
алъэныкъокІэ чьыІэ зэпыт. Ахэм ашыгу осэу
тельыр тыгъэм пэшІэтэу, чьыІамэу кьэурэм гур
кьыдешае.**

Мы аужырэ ильэсхэм зекло-
ным зыкьегьэлэтыгъэным фэш
Адыгеим и Правительствэ мак-
клэп ышлэрэр. Ац ишыхьат
тикъушъэхэм ядахэгъэ зэрэ
Урысыеу зэрэзгъаплэрэр. Зе-
клоным ыльэныкьоклэ хэхъоны-
гъэшхоу шыт бамышлэу псэулэу
Дахьо дэжэ кышчызэлуахыгъэ
клэпсэклэшлэгъэ гьогур. Ар не-
пэрэ мафэмклэ цыф клуапэл
шыт. Шьыпккэ, мы лъэныкьом-

имызакъоу лажэхэмклэ, лыжэ-хэмклэ къушъхьэтхыхэм къа-чъэхых. Лъэсэу е шыхэм атес-хэу къушъхьэхэм къащызыклу-хьэу уапэ къифэрэри маклэп.

Къушхъэм узэрэкӀоллэрэ
гъогум хъакӀэщ зэтэгъэссы-
хьагъэхэр тетых. Цыфым изы-
гъэпсэфыгъо мафэхэр гум къы-
нэжьыххэм ащ лӀф щызышӀэ-
хэрэр пылтых. Зызыгъэпсэфы-
рэ цыфхэм яфӀо-фашӀэхэр
зэрагъэцакӀэхэр зэд-
гъэлъэгъу тшӀоӀгъоу хъа-
кӀэщ зауӀэмэ тачӀэ-
хьагъ, ябысымхэм, къа-
шыуцугъэхэми гушыӀэгъу
тафэхъугъ.

Анахь хьаклэш зэте-
гъэпсыхьагъэхэм ащы-
щэу тинэплъэгъу кы-
ридзагъэм тигъогу фэты-
узэнкыгъ. Ащ иадми-
нистраторэу Наталья
Мороз нэгущоу кыт-
пэгъокыгъ. Тызыгъэумэ-
кырэ упчлэхэм яджэ-
уап къаритыжьыгъ.

Наталье кызыэрэти-
луагэмклэ, зэрэзетегэ-
псыхыагэхэмклэ зетекі-
хэу хякэлжитлэ ял. Ач
нэмкылау лыжэкклэ кууш-
хьэтхым кьечэхыхэрэр
дэзыщээр. Іэмэ-псы-
митлэ ял. Іажэхэмклэ зы-
кьезыгьэцэнлбэхы зы-
шоигьохэм апайй чыплэ
гьэнзфагэ агьэпсыгь.
Бзылфыгьэм кызыэрэ-
хигьэшыгьэмклэ. зызы-

гэлсэфыхэрэм ящынэгъончъагъэ
аналэ тет, клымэфэ спортым
фэзыгъэсэхэрэ инструкторхэр
ялэх.

кӀэ гъцӀэкӀагъӀэу шыӀэр бӀэ, ау
пшӀэрылӀэу зыфагъӀэуцужьыр-
ри макӀэп. Мы уахътэм юф
зыдашӀэрэ инвестиционнӀэ про-
ект тхьаӀэхэр «ЛӀгъо-НакъӀэ
икъӀалӀахӀэхэр» ыкӀи «Джэнэт»
зыфӀаӀохэр арых.

Кызыралыгым экономика кыныгыоу ээпичырым емылытыгыгу зеклон фэло-фашлэхэм ауасэхэр инзу кызыэрэдэмыклогэхэхэм яхатырклэ зыгэпсэфаклэхэм якьэклон зэрээзпымыгюгэр нэрыльэггу тфэхуыг.

Илээсыклэ мэфэклыр, Рождествор зэтынэклыггэх нахьмышэми, зыггэпсэфыгьо мафэхэм кьушхьэхэм кьаклорэ цыфхэм япчаагьэ хэклрп. Кьушхьэшыгу дахэхэу осыр зытөлхэр кьызаралпыхьэхэрэм

— Цыфхэр анахъу кызы-
тэуалэхэрэр зыгъэпсэфыгъо
мафэхэр ары, — ело тигушы-
лэгъу. — Урысыем ичылплэ зэ-
фэшъафхэм ахэр къарэкълых.
Къэлэгъэн фае мы аужырэ
ильэсхэм Адыгеим шыщэу кы-
тэуалэхэрэми япчъагъэ зэрэ-
хэхуагъэр. Цыфхэм яфэло-фа-
шлэхэр зерифэшъаушэу зэрэд-
гъэцэкълэхтхэм тыпыл. Илъэ-
сыклэ мэфэкълым, Рождеством
яхъулэу тыхъаклэщ чылплэ нэкл
илагъэл. Кытэоллэгъэ цыфхэм
агу тыкынэжьынэу програм-
мэ гъэшлэгъон афызэхэдгъэу-
цогъаг, Краснодар краим,
Адыгеим ашыщ артист цлэры-
лохэр, къашъокло купхэр къед-
гъэблэгъэгъагъэх. Тыхъаклэщ зэ
къаклорэм ыгу тикълъырэл,
кытфегъэзэжьы.

Зэрхабзэу хякlэщым шы-
жyтыг. Зызыгьэпсэфыхэрэм,
зипсауныгэ зэтэзыгьуоцожы-
хэрэм анымкlэу Краснодар
дэт университетым истудентхы-
мы талуклаг. Кьызэрэчlэкы-
гьэмкл, ахэм практикэ шахьы-
нэу мыш кьэкlо зэпытых.

— Ильэс къэс спортым фэ-

гъэзагъэу еджэрэ студентхэр
мы чыплэм къэтэцэх, — ео
клэагъаджэу гуыцлэгъу тызы-
фэхугъэм. — Мы хьаклэщым
тыкыщэуцу зэпыт, лэшлэу зэр-
эщыпцхэрхьэхэрэм, тызэрыс
унэхэр зэрзэтэгъэпсыхьа-
гъэхэм анэмыклэу,
спортымклэ зызыщыу-
ушэтын плъэкълыт чы-
плэ зэтэгъэпсыхьэгъабэ
я].

ХякIэщ зетегъэпсы-
хьагъэм тыкызычIэ-
кыжым шъоу зыщэ-
рэ зэшъхьэгусэхэм
такIэрыхьагъ. Псауны-
гъэмкIэ шъоум шIогъэ
ин зэрэпылбыр, уз зэ-
фэшъхьафхэр гъэхъу-
жыгъэнхэмкIэ ар зэ-
рагъэфедэрэр зэкIэми
тэшIэ. Плотников зэ-
шъхьэгусэхэм кызы-
рэталагъэмкIэ, илъэ-
сипшым ехъугъ шъо-
ум икIэщын ахэр ыуж
зитхэр. ЗэкIэмкIи бжъэ-
мэтэ 500-м ехъу яI. Къушъ-
хьэм клорэ цIыфхэм шъоу

сахыбыжырэ шьюм идэгүүгэ,
ащ шуаггэу пылпыр дэггюу
ашлэ ыкли ар кыизлэклаггахьэ.
Мыгэз Францием кыйкыльгэ
унагом килограммитф зыди-
чэжыгы. Джащ фэдэу Гер-
манием, Ростов-на-Дону, Мос-
ква, Ставрополь кьарыкльгэ
хьаклэхэм тишьюу амыщэггэу
кложыхэрэл. Цыфхэу илгэс
кьэс Лэгьо-Накьэ зыщызыггэ-
псэфынхэу кьаклохэрэм ты-
кьашлэжы хуггэ ыкли зэсэ-
ггэ шьюу лъепкьхэр зыдахы-
жых.

Шьоум идэггүйгээ кызырэр-
плэштыр нэужым зэшхэггү-
сэхэм кытфалотаг. Ар дж-
мышхыклэ кызыплэтыклэ лү-
данэм фэдэу кызыпмычэу
ыклэ кытелэтыкыггэу ихэ-
жын фэе. Плотниковхэм ана-
хэу кыхаггэчыггэр шьоум
тэрээу удзекломэ плэшлэгү
пчяггэрэ ыпары кышчымы-
шлэу ар зэрэщытыштыр ары.

Нэужым шьюур зыщэхэрэм
апэмычыжьэу аклэрыт клалэм
тыклэрыхьагъ. Тыжыным, джэр-
зым ыкли нэмыклэхэм ахэшлы-

лъэпкъ 20 фэдиз апагъохы.

— Анахъу цыфхэм ащ-
фырэр бжъэхэм кыушхъэ лъа-
гэхэм кыцпахыжбырэ шьоур
ары, — ело Павел. — Кы-
мафэм ар анахъу ащфы.
Урысыем имызакыоу нэмык
хэгъугухэм кыарыкырэ зыгъэ-
псэфалохэм Лэгъо-Накъэ кы-

кыгыэ лэмэ-псымэ зэфэшъаф-
хэр ащ ещэх. Алексей кы-
зэрэтфилогатгэмклэ, тхаклу-
малъ, лэлын, нэмык! кыгыг-
охери ежхэм яунагьоклэ ашых.
Ятэжъ гьуклэ лэлэласэу шы-
тыгъ, сэнаушыгъэу хэлыр ик-
лэ ригъэлъэгугъ. Яунагьоклэ
зыфэщэгъэхэ лфыр кьорэль-
фым лъыпидзэжыгъ. Ащ
еж-ежырэу ышлыгъэ
кыгыгъохэр кьушхъэм
клорэ цыфхэм агу ре-
хых, ащэфых. Лэгъо-
Накъэ укло зыхъуклэ нэлъ-
эгъум кыхьэрэ пстэу-
ри гум кьенэжы. Ащ
тыпэблагъэу тэпсэуми,
чыжъэ горэм тыкыкы-
гъэу, зэклэ тшогъэшлэ-
гъонэу кьэтплыхъагъ.
Зеклонэм ыльэныкъо-
клэ хэжыгъэу шылэхэр
нафэ кьытфэхьугъэх.

ПІАТІЬКЪО Анет,
ГЪОНЭЖЬЫКЪО
Сэтэнай.

Тарихъ чыгуужьым

Сирием щыщ тильэпкъэгъухэм Адыгеим къэкощыжъхэу зауэблэгъагъэр 2012-рэ илъэсым ижъоныгъокIэ мазэ къыщегъэжъагъэу ары. Анахъэу жъугъэу къызыкощыжъыгъэхэр 2012-рэ, 2013-рэ илъэсхэм ятIонэрэ кIэлъэныкIу.

Сирием IашэкIэ щызэпэу-цужъхэу зырагъэжъагъэм къы-щыублагъэу ащ щыщ адыгэ мин 1,1-м ехъумэ Адыгеим — ятарихъ чыгуужъ — къагъээжъыгъ. Ахэм ащыщэу нэбгырэ 603-мэ палъэ горэкIэ Урысые Федерацием щыпсэунхэу Iизын, нэбгырэ 421-мэ «вид на жительство» зыфалорэ тхылъыр, нэбгырэ 22-мэ Урысые Федерацием иггражданствэ, нэбгырэ 63-мэ палъэ горэкIэ шъхъегъэзыплэ аратыгъ. 2015-рэ илъэсым щылэ мазэм и 1-м ехъулэу ащ фэдэ пчъагъэхэр къэзытыгъэр Урысыем кощын IофхэмкIэ и Федеральнэ къулыкIу Адыгэ РеспубликэмкIэ и Къутам ары. Ащ нэмыкIэу, Адыгеим иапшъэрэ еджэпIитIумэ Сирием щыщ адыгэ кIэлэ 82-рэ ащеджэ. Тильэпкъэгъухэм ыпкIэ хэмылэу медицинэ уплэкIунхэр арагъэкIух, палъэ горэкIэ Урысые Федерацием щыпсэунхэмкIэ Iизын, «вид на жительство»

фыкIыгъ Адыгеим и Лышхъэу ТхьакIушынэ Асплан. — Сирием къыкIыжъыгъэ адыгэ унагъохэм ящылакIэ тIэкIу-тIэкIуэ зэтеуцо, ахэм ащыщхэм унэхэр зэрагъэгъотыгъэх, IофшIаплэхэм алухъагъэх.

Атэжъ чыгуужьым къэзгъээжъыгъэхэм бэджэндэу аштэшт унэм икъэгъотынкIэ Iэпылэгъу къафэхъух Адыгэ Республикэм икIэралыгъо учреждениеу «Чыгуужьым къэзгъээжъыгъэхэр хэзгъэгъозэжъырэ Гупчэр», чыгуужьым къэзгъээжъыгъэхэр хэзгъэгъозэжъырэ Унэр, Адыгэ Республикэм и Фондэу чыгуужьым къэзгъээжъыгъэхэм Iэпылэгъу языгъэгъотырэр. Анахъэу фэныкIо унагъохэм Адыгэ Республикэм икIэралыгъо учреждениеу «Чыгуужьым къэзгъээжъыгъэхэр хэзгъэгъозэжъырэ Гупчэм» палъэ горэкIэ псэуплэ ащаратыгъ. Къуаджэхэм адэт унэхэр ыпкIэ хэмылэу бэджэндэу аратых.

Анахъэу Iэпылэгъу зыщыкIа-

2012 — 2013-рэ илъэс еджэгъухэм сомэ 3000 хъурэ стипендиэхэу Фондым къыхэкIыхэрэ Сирием щыщ студент 62-мэ мазэ къэс аратыщтыгъ. Джащ фэдэу унэгъо 77-мэ мылкъукIэ аделэгъэх.

во» зыфалорэ тхылъыр къаратыным пае документэу арахыплэн фаехэмкIэ ящыкIэгъэ справкэхэр ыпкIэ хэмылэу къараты.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу ТхьакIушынэ Асплан ипресс-конференциеу бэмышIэу шылагъэм журналистхэр къыщыкIэупчIагъэх тильэпкъэгъухэр республикэм зэрэригъэблэгъэжъыгъэхэм, тарихъ чыгуужьым щылакIэу илым есэнхэмкIэ амалхэр зэрэзэрахъэхэрэм афэгъэхыгъэу.

— Сирием къыкIыжъырэ тильэпкъэгъухэр щылакIэм хэгъэгъозгъэжъыгъэхэм Iэпылэгъу афэхъушт республикэ комиссие Адыгеим щызэхашагъэу IофешIэ. Палъэ горэкIэ ахэр регистратиие шыгъэнхэм, уахътэ горэкIэ республикэм щыпсэунхэу Iизын ятыгъэным, урысыбзэ, Урысыем, Адыгеим ащыпсэурэ лъэпкъхэм ятарихъ, якультурэ, хэбзэгъэуцугъэхэм альапсэхэр ягъэшIэгъэнхэм, атэжъ пIашъэхэм ячыгуужъ къэзгъээжъыгъэхэм якIалэхэр еджаплэхэм, кIэлэцIыкIу Iыгыплэхэм ягъэштэгъэнхэм, IофшIаплэ чыплэ нэкIэу щылэхэмкIэ къэбархэр алэкIэгъэхъэгъэнхэм, IофшIэным икъэгъотынкIэ Iэпылэгъу афэхъугъэным япхыгъэ Iофыгъохэм язэшIохынкIэ хабзэр аделэу фежъагъ, — хигъэунэ-

гъэхэр республикэм къэкощыжъыгъагъэхэр ары. Чыгуужьым къэзгъээжъыгъэхэр хэзгъэгъозэжъырэ Гупчэм ахэр палъэ горэкIэ щыдатхэх Урысые Федерацием палъэ горэкIэ щыпсэунхэу Iизын къаратыным ыкIи шъхъегъэзыплэ щагъотыным пае.

Непэ ехъулэу хэгъэу зэфшъхъафхэм къарыкIыгъэ нэбгырэ 412-м ехъу (Сирием къыкIыжъыгъэ адыгэ 353-р) Гупчэм щыдатхагъ хабзэмкIэ статусу Урысые Федерацием щырялэщтым илофыгъохэм язэшIохыным пае нэмыкI юридическэ адрес зэрагъэгъотынуэ амал зэрямыIэм къыхэкIэу. Палъэ горэкIэ ахэр республикэм щыпсэунхэу Iизын къаратыным

тегъэпсыхъэгъэ документхэм язэхэгъэуцонкIэ Гупчэм илофышIэхэр ахэм Iэпылэгъу къафэхъух.

Адыгэ Республикэм лъэпкъ IофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тильэпкъэгъухэм адырялэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъугъэм иамалхэмкIэ и Комитет и Тхьаматэу Шъхъэлэхэу Аскэр ащ фэгъэхыгъэу къылуатэзэ, мы лъэныкъомкIэ общественнэ организациехэм мэхъанэу ялэр хигъэунэфыкIыгъ.

— Адыгэ Республикэм иобщественнэ Фондэу чыгуужьым къэзгъээжъыгъэхэм Iэпылэгъу афэхъурэм 2012 — 2013-рэ илъэсхэм Адыгеим къэзгъээжъыгъэ унагъохэм азыныкIо нахыбэмэ мэзищым тельытагъэу зыщыпсэухэрэ унэм пае бэджэндэпкIэр афитыгъ, ащкIэ цыфхэм агу пыкIыгъэ ахъшэр къызыфигъэфедагъ. Анахъэу фэныкIо унэгъо 21-мэ етIани мэзишIэ зыщыпсэуштхэ унэм пае бэджэндэпкIэр афитыгъ, — къылуагъ Шъхъэлэхэу Аскэр.

Адыгэ Республикэм лъэпкъ IофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тильэпкъэгъухэм адырялэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъугъэм иамалхэмкIэ и Комитет къызэритыгъэмкIэ, IэкIыб къэралыгъохэм къарыкIыжъыгъэ тильэпкъэгъухэм азыныкIо нахыбэр Мыекъуапэ щэпсэух, адрэхэр республикэм имуниципальнэ образование зэфэшъхъафхэм (нахыбэу ТэхъутэмыкIое районым) ащэпсэух. Урысые хэбзэгъэуцугъэм тетэу ТэхъутэмыкIое рай-

онымрэ Мыекъопэ районымкIэ къуаджэу Мэфэхъаблэрэ унэ зыщашIышт чыгу Iахъхэр ахэм къащыфыхагъэкIых.

Сирием къыкIыжъыгъэ тильэпкъэгъухэм унэ унэ щашыным пае чыгу Iахъ 37-рэ къуаджэу Мэфэхъаблэ къащыфыхагъэкIыгъ. ТэхъутэмыкIое районымкIэ Афыпсыпэ къоджэ псэуплэм хэхъэрэ икIоджиплIымэ Сирием къыкIыжъыгъэ тильэпкъэгъуи 130-м ехъу ащэпсэу. Хабзэм ичIыплэ къулыкIухэр, Адыгэ Хасэм хэтхэр, чыплэ предпринимательхэр, общественностыр къаделэзэ чыгу Iахъхэу къафыхагъэкIыгъэхэм ищыкIэгъэ инфраструктурэр ащагъэпсыгъ, общественностым, мылкъу зилэхэм ягупыкI IэпылэгъукIэ, ежъ ти-

ным тегъэпсыхъэгъэ курсхэр Мыекъуапэ къыщызэлуихыгъэх. Джьэдэми ахэм Iоф ашIэ. Курсхэм мылкъоу апэлухъэрэр республикэ бюджетым къыхэкIы. Джащ фэдэу урысыбзэм изэгъэшIэнкIэ курсхэр ТэхъутэмыкIое районымкIэ къуаджэу Пэнэхэси щызэхашагъагъэх. 2013-рэ илъэсым Министерствэм Адыгеимрэ Урысыемрэ ащыпсэурэ лъэпкъхэм ятарихърэ якультурэрэ язэгъэшIэнкIэ курс зауи зэхыщэгъагъ.

— Гухэлъ гъэнэфагъэ зилэ республикэ программэу «IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тильэпкъэгъухэм зэпхыныгъэу адытилэр гъэпытэгъэныр» зыфилоу 2012 — 2016-рэ илъэсхэм ателытагъэм диштэу Адыгэ Республикэм лъэпкъ IофхэмкIэ,

Инэ хъураем кощын Iофхэм яхыплэгъэ хэбзэгъэуцугъэм зэхъокIыныгъэу фашIыгъэхэм ыкIи 2015-рэ илъэсым щылэ мазэм и 1-м къыщегъэжъагъэу кIуачIэ зилэ хъугъэхэм щатэгущылагъэх.

лъэпкъэгъухэм ямылкъукIэ унэ 14 агъэпсыгъ. Унихэу ашIыщым альапсэ агъэчыгъах. Ащ нэмыкIэу унэгъуишIмэ ежъ-ежырэу унэхэр къащэфыгъэх, зы унагъом ялъэкIоцIэгъухэм унэ къыфашагъыгъ.

Сирием къыкIыжъыгъэ тильэпкъэгъухэр джащ фэдэу Инэм къоджэ псэуплэм, Шэуджэн, Кошхъэблэ, Красногвардейскэ районхэм якъуаджэхэм ащэпсэух. Адыгэ Республикэм и Комитетэу чыплэ зыгъэло-рышIэжынымкIэ къулыкIухэм адэлажъэрэм унэ нэкIэу щылэ пчъагъэр зэригъэшIагъ, Сирием къыкIыжъыгъэ адыгэ унагъохэм ыпкIэ хэмылэу ахэр аратыным бысымхэр фэхъазырых.

Тильэпкъэгъухэм урысыбзэ ягъэшIэгъэн зэрэфаер къыдалытэзэ, Адыгэ Республикэм гъэсэнэгъэмрэ шIэныгъэмрэкIэ и Министерствэ 2012-рэ илъэсым къыщегъэжъагъэу Сирием къыкIыжъыгъэ тильэпкъэгъухэм урысыбзэ ягъэшIэгъэ-

IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тильэпкъэгъухэм адырялэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъугъэм иамалхэмкIэ и Комитет адыгабзэр дунэе проектэу «Book2» зыфилоурэм хигъэхъагъ ыпэкIэ зыщыпсэуштыгъэхэ хэгъэгушIагъэу щатэгъэжъыгъэ бзэмкIэ аныдэльфыбзэ Адыгеим къэзгъээжъыгъэ тильэпкъэгъухэм зэрагъэшIэным пае. Джащ фэдэу урысыбзэр зызэрагъэшIэ нэуж тильэпкъэгъухэм ясэнэхъаткIэ Урысыем Iоф щашIэн альэкIыным пае IэкIыб къэралыгъохэм къащаратыгъэ дипломхэр Урысыем къыщыдалытэн зэралъэкIышт шIыкIэр бзэ зэфэшъхъафхэмкIэ зэрадзэкIыжъыгъ, — хигъэунэфыкIыгъ Шъхъэлэхэу Аскэр.

2002-рэ илъэсым бэджэугъэм и 25-м аштэгъэ Федеральнэ законэу N 115-р зытетэу «IэкIыб къэралыгъохэм яцIыфхэм Урысые Федерацием правовой положениеу щырялэм ехыплэгъ» зыфилоурэм

Дэхагъэм, зэхэшлыкыныгъэм дунаир къаухъумэшт!

«Дэхагъэм гъунэ илэп» зэралорэм фэд лүшыгъэми гъунэ илэу зэрэщымытыр. Уигушылэгъу хъумэ, цыф лүшым гур ещэфы, шъхьэр егъэбай, гъуазэ пфэхъу, уигъогогъунклэ пшъхьап, гузэхашлэу уигъэшлэрэм чыжъаплэ уешлы; уапашъхьэ итэу, плъэгъу зэпытэу шытыгъэу ипшылыкыгъапклэ узэн-гуештыгъэми унэ кыпфызэкклэхуэ ыкли ащклэ узэрэхуэкъоштыгъэр зыдыуигъэшлэжъэу мэхъу.

Цыф лүшэу шыт зы нэбгырэ кызызырыкыуабэм аелэ, ащ фэдэм клэрыпхын плъэкышт шэныгъэм, лүшыгъэм фэдиз адрэ уинэлосэ пстэуми зэхэтхэу ямыгъотылэнри кыдыхэт уигъашлэ адэбгъэшлагъэкли.

Джары нэлосэныгъэ теубытагъэ зыдыуилэштми, уиныбджэгъуклэ, уиакыплэгъуклэ хэпхыштми гъунэ алыпфын зыкыфаер уишылэныгъэ мызэщыгъоу, ушъагъэу, гъэшлэгъонэу, уасэ фэшлэу кло пшлоигъомэ. Цыф лүшым гу лымытэн плъэкыштэп апэрэ лүклэгъуми, угу лъагъо горэ кыфыхымышынэу хуштэп итеплэ-гъэпсыклэкли, ишэнкли, игушылакклэкли. Ау анахъэу ар кызырэллэшттыр — игупшысакл, игушылак, аужыпкъэмэ мэхъэ-нэ купклэ яушъагъ, язэкклэы-кыуакл, язэпхыкл, гупшысэм икуугъ, инэпллэгъу ичыжъагъ... Шэныгъэу лэкълэлым ибагъ, иземпллэужыгъуагъ, ащ иутхын-дыгъ, изэгъафэгъ; ишырытыгъ, икызызырыкыуагъ ышлэрэм ибагъэ емыллытыгъэу.

Синасып кыыхьыгъ

Джащ фэдэу угурэ пшъхьэрэклэ пштагъэ хуэгъэ цыфым бэрэ улуклэ пшлоигъоу мэхъу, улуклагъэми узтегушылэни огъоты, акыыл гори кыкларыохы ащ пэпчъ, о пклэрихыни пегъуатэ.

Сэ синасып кыыхьыгъ ащ фэдэ цыфмэ салуклэнэу, ныбджэгъуныгъэ адэзгъотынэу, сызэрэфэе дэдэу бэрэ салумы-клэшуми — тызэрэзэпэчыжэм кыыхьыгъ. Ау телефонклэ тызэфытео, тызэфэтхэ, шъхьадж ышлэрэм, кыдэхурэм адрэр шыгъуаз ыкли игуап, тызэфэзэ-шыгъэу тызэрэмыгъотэуи кы-хэкырэп аужыпкъэм.

Джащ фэдэ лы шлагъу сэ, мыапэрэми, джыри зигугъу къэс-шы сшлоигъор — джарэу гъунэнч ащ шлоу къеплолэн плъэкыштыр, хэхъо зэпыт нахъ ащ хэкырэп. Ар тиреспубликэ имы-закъоу, дунаим цызэлъашлэ, тымлэпкъэгъубэми зэпъагъэшлэ-гъэ икыурэ сурэтыш-модельер лэпэласэу Стлэшъу Юр ары.

Кызырэтлугъэу, зэлъашлэрэ цыф ар, цлэрылэшъ, ащ ыцлэ къэслон кьодыенэу язгъэшлэнэу арэп сэ сигухэлъыр. Сэ сшъхьэ-кли ащ ыпэкли сыкытегушылэу хуэгъэми, нэмыкыбэми игугъу къашыми, сикъэлэм джыри къэ-сэзыгъэштагъэр — икыуклэ къэ-тыгъэ хуэгъахэ ащ икъэбар пло-ным лэфыр тетэпышъ, ауштэу шлэхэу хунми сицыхъэ телъэ-пышъ ары.

Ащ илэшагъэ икуугъэрэ имэ-хъанэрэ зэрэин дэдэхэм кыхэ-клэу узынэбгырэклэ кылотыкы-

гъуай, нэбгырэ пэпчы шъхьафэу зэхышлэшъу екыу ащ итворчест-вэ, шъхьаджи ежъ игурылуаклэ, иепллыккэ хилъхъэхэзэ, джарэу философии гупшысэххо илоф-шагъэмэ аклэщыгъ. Непэ илэ-шагъэу узэпллыгъэм, ыухыгъэ кьодыери зэрэхэтэу, зэхэуыта-гъэу а зэклэри кызыпкырыо-гъэхьафэхэклэ, осэ икыу ахэм афэошыфэхэклэ, клэ горэ къахэ-хуагъэу кычлэкыкызэ, къэмыу-цухэу ыпэклэ лъэкыуатэ итвор-чэскэ гупшыси, илэшагъи: джа-рэу уцуи, гъэпсэфы, зышъхьэ-сыжыи имылэу Тхьэм кыыхиль-хьагъэу зыхыгъэхъо зэпытрэ изэчыи зэпымыоу лф регашлэ, зым нахы нахъ гъэшлэгъоны-жъэу адрэр, ядэхакъэкли унэ атеназэу, ахэлъ гупшысэми узэ-лъауытымэ бгъэшлагъо икыухэу пкыгъо хьалэмэтхэр кыди-тлупцхэзэ...

Тхьапшырэ уяплыгъэми Юрэ илэшагъэмэ уязэщырэп, гу-хэхъошхо ахэогъуатэ, узизэх-шыклэ зэлуагъэклоты, угу кы-дащэе, гопэшхо пцэхъу ар зэ-рэуилэпкъэгъур, уфэрэзэ дэд игъэклотыгъэу лъэпкыыр нэмыкл лъэпкъмэ, хэгъэгу псаумэ шүклэ зэраригъашлэрэм паеклэ. Клэ горэ, ямышыкылагъэ горэ ахэо-лъагъо ренэу мы сурэтышлэ-пэласэм ылапэ кыпыкыгъэ пкыгъомэ тлэкыу шлагъэу уате-плъэхъукыгъагъэу узакыуаплэ-клэ; джыри зэ шъоупс лэшлэ уешъо, угу ибыбын хэбгъахъо, угу ыкыуачлэ узэнды пшлоигъоу уитворчэскэ шлоигъоныгъэмэ...

Ащкли Юрэ ишлогъэшхо сэ кысэкылы. Ау сылукулэу гушылэ-гъу сыфэхъу къэс, илэшагъэхэр иклэрыклэу къэспллыхъэхэ къэс клочлэ лые згъотыгъэклэ сызэ-пллыжъэу, гугъаклэмэ сызэлъа-шти, сырахыжъагъэу сыклэрэ-кыжыи ыкли хьаулые сшыхэ-рэп а кыкларысхыгъэ гузэхэ-шлэхэр: сэтхэ сыгу кызделэу, ышъхьагъэклэ къэхэу зыгорэм слашъэ зеришлэрэм фэдэу псын-клэу, къэуцу имылэу...

Игупшысэхэм якъежъап

Джы бэрэ згъэшлагъозэ сы-зэгупшысэу, а илофшлагъэхэмрэ илофшлагъэрэ тлэкыу шлагъэу къа-гъэушыгъэу, сызымытлупшырэм шыщ зигугъу къэсшлыштыр.

Ллэшлэгъу плланэм ехъугъэш Юрэ зысшлэрэр, джащ фэдиз уахътэм сылэплэу илофшлагъэ, синэрылэгъушъ кыдэхъугъа-хэм ибагъэ, идэхакъэ, ишлуагъэ, имэхъанэ, шъуашэ пэпчъ идее шъхьаф, купкл, куцл шлагъо хиль-хъэхэзэ зеришлыгъэм. Ащ фэдиз шъошэ, панно, пирамидэ пчъа-гъэр хьалэмэтэу зэрэзэтеклэрэм емыллытыгъэу, ащ пэпчъ зыхэ-

шылыкыгъэхэмкли, ашъокли, яина-гъэкли, яшыклэ-гъэпсыклэкли пкы-гъо цыкыуипшл пчъагъэу пэшло-рыгъэшъэу гъэхьазырыгъэхэу, етланэ зэклэри зэкыужь-зэтефэ-жъэу зы пкыынэ-лынэ ухыгъэу зэгъэклужыгъэх... Уяплъ кьоды-ми, афэдэ зэрэщымылэр шъхьэм кыуыбитэу, ядэхакъэрэ ягохы-гъэрэклэ гум зыкыырагъэпклэу, узэрэпсауу узаклауытэу, пфы-зэшломыкышъун шымылэу кы-пшылагъэшлызэ урахыжъэ.

Цыф кызызырыклон

Мы аужырэ илъэхэм зэхэ-убытагъэхэу илэшагъэмэ сазы-хэплэклэ сегупшысэми, кызы-гурызгъэлон слэкырэп зы нэб-гырэ закъом а зэклэри илэшлэ-гъэн зэрилэкыштыр, цыф кы-зызырыклон ар ыуклочышъуныр...

Юрэ цыф кызызырыкыпшыш ары ащ фэдиз амалрэ лъэклрэ зыкылиэхэр! Ащ фэдизэу лъагъу илъэхъэнэгъухэм ашъхьарышын зыкылиэхэклэрыр.

Джащ кытыгъ чыжъэу къэ-сыухъэзэ, мыщ фэдиным сы-кыызфэхлэрэ мы сигупшыси: сэ сишлэшъхъуныгъэ пытэ тетклэ, «чъэпхыгъэхэ» цыф кызызы-рэхэр хэгъэкли, искусствэмкли

зэчыи зыхэлъэу бзэн-дэнми хэшлык фызи-лэ нэбгырипшл гъэты-си, Юрэ илэшагъэхэр апашъхьэ игъэуцохи, ащ афэдэкъабзэу аты-рашлыкыжыын кьоды-еу, хамыгъахъоу ыкли хамыгъэклэуи пшъэрыл афэгъэуцуи сыд лэужыгъокли члэ-нагъэ зи афамышлэу, Юрэ ахэр зэришыгъэ уахътэм фэдизрэ пы-ллыгъэхэми, нэбгы-рипшлри зэрэзэгъусэу, афэмыуколчынэу се-плъы.

Ары шъхьае, етла-ни Юрэ ахэр хьазыр горэм тырихыгъэхэп ныла — ышлыштыр кыуугупшысыгъ апэу, ышъхьэ шырихъу-хьагъ: теплэу илэ-щтымкли, мэхъанэу клочылыштымкли, инэгъэщтымкли, шъо зэфэшъхьафхэу зэ-рээхэлъыштымкли, зыхэшлыкыгъэщтым-кли... Ащи гупшыси,

гултыи ящыклагъ — уахъти ахы... Зэбгъэгъотыни фай зы-хэлшылыкыштыр: шэкли, шъуи, нэмыкли... мылкъуи ищыклагъ. Упенционер кьодые зыхъуклэ, ари псынклэ лфэлэ, ар кып-фэзыдэн шъхьэгъуси кыбго-тын фай пшлэрэм имэхъанэ зэхышыклэу, кыбдыригъаштэу! лэхъ-лэхъ пчъагъэу, пшы пчъа-гъэу, зэрэзэкыужыштыр зэрэ-зэдыригъэштэжыштыр телъы-тагъэу уухэсынышъ, хэузыкылы-нэ, хэуупкылынхэ фай а купыр, етланэ зэбгъэклужыын фай...

Илофшлагъэ зыфэдэр

Мастерской псау имыщыклэ-гъэштэу уегупшысэн плъэкы-рэп ащ нэбгырэ заулэ шыдэу шъхьадж зы пкыгъо гъэнэфагъэ горэм ишлын тегъэпсыхьагъэу пэсэу. Ежъ а зэклэри изакъоу кьеугупшыси, рехъухъэ, ешыжыи.

Сэ а къэслуагыи, къэслонэу зигъо симыфагыи зэфэхьысы-жъэу сагъэшлыгъэр зы: Стлэшъу Юрэ фэдэу а зыпыл лфымклэ зэчыиклэ Тхьэр къетагъэу, фэ-дэу шлэагъэ, кыуачлэ, амал мы-пшъыжъ адигъотыжъэу ахэм, фэдэу ехыжъагъэу зы нэб-гырэ закъуи шылэп!!!

Шылахэп ащ пэпшыи! Енэ-кьокыуштыр хэгъэклэри, бла-гъэу еклэпэни тымылэу сепллы. Пшлэшъ бгъэхъун плъэкырэп а шъошэ блэр псау, шъошэ зэхэуытэгъэ купэу искусствэм ышыгу нигъэсэу ышыгъэ купыр зы нэбгырэ закъом фэукло-чыныр — кыкылэсэгъэтхыжыи джыри зэ. Сыд фэдизрэ се-гупшысагъэми, сымыгъэшлэгъон слэкырэп ащ фэлъэкыгъахэри, джыри илофшлагъэ, Тхьэм бэрэ регъэлъэк!

Ллэшлэгъу псауми къэмыхъу-рэкли энэгъагъо ащ фэдэ нэбгы-рэ. Ары шъхьае, шы, мары кыдгот а ллэшлэгъум зэ къэ-хурэр, Тхьэм ишыкурклэ, тинэ-рылэгъоу шылэныгъэр пшысэ кыитфешы.

Адэ осэ икыу етэта ащ, икыу дэдэу зэхэтэшлыккэ лъэпкымклэ ащ имэхъанэ? Дэгъуба ащ илэ-шагъэхэм сурэт атехыгъэу, зэ-хуэгъоыгъэхэу, атефэрэ уасэри ятыжыгъэу, тхыль гъэклэрэ-клагъэ шыгъэу дунаим щябгъэ-лъэгъунклэ, кытклэлъыкылошт ллэ-ужыкылэхэми къафэбгъэнэнклэ?! Ар Юрэ тефэ дэд, кыплэжы-гъэ кьодыен!

Тхыль кыфыдэдгъэкли

Джащ гу лъатэным ыкли бэ тырамыгъашлэу ыуж ихъанхэм тыцэгъугъы. Адыгэ Республикэм культурэмклэ и Министерстви, нэмыклрэ гъэларышлэлэхэри, гу-пыкл амал зыгъотышъуштыр кыхэлэжъэнхэ алъэкышт. Ащ фэдэ амал кьэхъумэ, сэ тхы-лым — альбомышта, ката-логышта, нэмыкышта — игъэ-хьазырыни сыгуи, сшъхы фэз-гъэлэжъэнхэу сыхьазыр неп, неущ сымылоу сызыфежъэщтыр, сыфежъэгъах ыкли...

Зыгорэм ехыштырэу, амал гори имылахэу ибалкон тесэу лф зэришлэщтыгъэм сышыгуа-зэшъ, ежъ ыцлэкли, сэ сцлэкли ащ илэшагъэхэр зыгу рыхьхэрэ адрэ нэбгырэ шъэ пчъагъэхэм ацлэкли «тхьашъуегъэпсэу» ятэ-ло ар зыгу къэкли, ащ фэдэ амали зыхагъотэжыи ежъ кыиз-щагъагъэ зыгорэклэ, Кьокы-плэм шыпсэурэ лъэпкъхэм яис-куствэхэмклэ кьэралыгъо му-зеим икыуамэу Мыекыуапэ дэ-тым хэтэу унитлэу кьезытыгъэу ащызыгъэпсэухэрэ ащ идирек-торэу Кушъу Нэфсэтрэ игуа-дэу Пэнэшъу Русланрэ.

Стлэшъу Юрэ ипсауныгыи, илъэкли, илэпэлэсэныгыи, игуе-тыныгъэ ехыжъагыи къахэмылэу, хьагъу-шъугъуэгъэми ыгу зэпы-римыгъэклэу илъэс пчъэгъабэрэ джыри лъэпкъым, лъэпкъ искусствэм ихэгъэхъон афэлэжъэнэу тыфэлъало!

Ары, дэхагъэм, зэхэшлыкы-ныгъэм, искусствэ лъагэм ыкли ащ илахыль лэжъаглохэу снэ-ушыгъэ зыхэлъхэу ар зыгъэ-федэшурэмэ цыфмэ яфедэу, ягукъэлэтэу дунаир къаухъумэшт. Зыгу шлу илым, дэхагъэр зэ-хэзышлэрэм, зыгъэлъаплэрэм зауи, бани ышлыштэп, ашлын-ми клыгъэстыштэп, мамыр шы-лаклэм ыгу фэцэгъэшт, фэбэ-нэшт!

МЭХЪОШ Руслан.
АР-м искусствэхэмклэ иза-служеннэ лфышлэшху.

КЪАМЫЛАПЩЭХЭМ ЯАПЭРЭ ШЬОЛЫР ФЕСТИВАЛЬ

Республикэхэм ащыкӀошт

Адыгэ лъапкь къамылапщэхэм яапэрэ шьолыр фестиваль-зэнэкьокьу Мыекьуапэ, Налщык, Щэрджэскалэ ащыкӀошт. Гьэтхэпэ мазэм и 16 — 18-м музыкэм пыщагьэхэм ялэпэлэсэныгъэ къагъэлыгъошт.

Тиреспубликэ культурэмкӀэ и Министерствэ, фольклор ансамблэу «Жьыур», Адыгеим лъапкь культурэмкӀэ и Гупчэ, Адыгэ Республикэм искусствэхэмкӀэ икӀэлэцӀыкӀу еджапӀэу Лъэцэрыкьы Кимэ ыцӀэкӀэ щытыр,

Адыгэ кӀэралыгъо университетым АдыговедениемкӀэ и Гупчэ, КӀэбэртэе-Бэлыкъарым гъэсэныгъэмкӀэ и Гупчэ, КӀэрэщэе-

Щэрджэсым лъапкь культурэмкӀэ и Гупчэ, щэрджэс культурэм икӀубэу «ХьакӀэщыр», нэмыкӀхэри фестивалым изэхэщакӀох.

Лъапкь музыкальнэ лэмэ-псымэхэм ныбжьыкӀэхэр афэгъэсэгъэнхэмкӀэ, искусствэм ипӀуныгъэ мэхъанэ зыкӀегъэлэтыгъэнымкӀэ ащ фэдэ фестиваль-зэнэкьокьухэр тищыкӀагъэх. КӀэщакӀошэм ащыщэу, ансамблэу «Жьыум» ихудожественнэ пашэу ГукӀэ Замудин, кӀэлэегъаджэхэм, лъапкь музыкэм пыщагьэхэм яеплӀыкӀэхэр кӀыхэтӀуытытх. Фестивалым искусствэхэмкӀэ еджапӀэхэр, музейхэр, республикэхэм я Адыгэ хасэхэр, фэшъафхэри чанэу кӀыхэлэжъэнхэу тэгугъэ.

Сурэтым итыр: **Адыгэ Республикэм и Лъапкь музей шӀэныгъэмкӀэ илофышӀэу Сихьаджэко Иринэ къамылым фэгъэхьыгъэ кӀэбархэр кӀэлэцӀыкӀум кыфӀелуатэх.**

ФУТБОЛ ЦЫКӀУМРЭ ЩЫНЭНЫГЪЭМРЭ

ЕджапӀэ пэпчъ ищыкӀагъ

ЕджапӀэ пэпчъ футбол цыкӀу щешӀэнхэм фэгъэхьыгъэ лӀфтыабзэу тыхэгъэу щыкӀорэм Адыгэ Республикэр чанэу хэлажъэ. 1997 — 2004-рэ ильэсхэм кӀэхьугъэ кӀалэхэр аныбжьхэм ялытыгъэу зэнэкьокьух.

Кошхэблэ районым икомандэу чемпион хьугъэр.

Адыгэ Республикэм футболымкӀэ икӀэлэцӀыкӀу-ныбжьыкӀэ спорт еджапӀэ идиректорэу Хьабэху Рустем зэрилӀытэрэмкӀэ, кьоджэ спортсменхэм япчӀагъэ хэпшыкӀэу хэхьо. Адыгеим и Лышхьэу ТхьакӀушынэ Аслъан, Правительствэм яшӀуагъэкӀэ футбол цыкӀум пае ешӀэпӀи 100 фэдиз аужырэ ильэсхэм тиреспубликэ кышчы-зэлуахыгъ. Тренер-кӀэлэегъаджэхэм пӀуныгъэ лӀфшӀэнэу зэрахьэрэм зыкӀилэтыгъ. Футбол ешӀэхэрэм кӀэпым, шӀон пытэхэм апыщӀагъэхэр ахэтэп.

КӀэлэцӀыкӀухэмрэ ныбжьыкӀэхэмрэ футбол цыкӀумкӀэ язэнэкьокьоу тиреспубликэ щыкӀуагъэм

нэбгырэ 236-рэ хэлэжъагъ. Пэшорыгъэш зэлукӀэгъухэр районхэм ащызэхэщакӀэх. Республикэ стадионэу «Юностым» командэ анахь дэгъухэр щызэнэкьокьугъэх.

2003 — 2004-рэ ильэсхэм кӀэхьугъэ кӀалэхэр зыхэтхэ Мыекьопэ ыкӀи Теуцожь районхэм якомандэхэр зедешӀагъэх. ПчӀагъэр 4:0-у Мыекьопэ районым текӀоныгъэр кыдихыгъ, тренерыр Юрий Фомичев.

2001 — 2002-рэ ильэсхэм кӀэхьугъэ кӀалэхэр зэрешӀагъэхэр: АдыгэкӀал — Теуцожь район — 1:0. Тренерыр Тхьаркьохьо Мурат. 1999 — 2000-рэ ильэсхэм кӀэ-

хьугъэ кӀалэхэр зыхэт командэхэм язэлукӀэгъухэр гъэшӀэгъонэу кӀуагъэх. Кошхэблэ районыр Теуцожь районым 3:1-у текӀуагъ, тренерыр Юсуп Руслъан.

Анахьыжхэр зэрэзэнэкьокьугъэхэм тшӀогъэшӀэгъонэу тылӀып-лъагъ. 1997 — 1998-рэ ильэсхэм кӀэхьугъэ кӀалэхэм якомандэхэм футбол дэгъу къагъэлэ-гъуагъ. Мыекьопэ районыр Кошхэблэ районым 3:0-у текӀуагъ. Кошхэблэхэм кӀэлапчӀэм лэгуаор зыкӀи дамыдзагъэми, уащытхунэу ешӀагъэх. Мыекьопэ районым икомандэ итренерэу Сергей Богдановым ыгъасэхэрэр апӀэкӀэ зилыхэкӀэ, кӀэлапчӀэм дэжъ гъэшӀэгъонэу щешӀэцтыгъэх, зэгурьлоныгъэ ахэлъыгъ.

Кошхэблэ районым итренер-кӀэлэегъаджэу Юсуп Руслъан кытилуагъэм кӀыхэдгъэщырэ кӀуаджэм шапӀугъэ кӀалэхэм Мыекьуапэ ифутбол клубэу «Зэкьошныгъэм» итренерхэр зэралпылӀэхэрэр ары. Адыгеим щыщ ныбжьыкӀэхэр «Зэкьошныгъэм» щешӀэх. Футболистхэм яныбджэ-

гъухэр, ялахьылхэр стадионым кӀэ-кӀох, ешӀэгъухэм ягуапэу яплых.

НыбжьыкӀэхэм язэнэкьокьоу Мыекьуапэ щыкӀуагъэр зезыщӀгъэ судьяхэу Игорь Калининчен-кэмрэ Вадим Манашировымрэ япшӀэрылхэр дэгъоу агъэцӀа-гъэх.

Адыгэ Республикэм физкульту-рэмкӀэ ыкӀи спортымкӀэ и Комитет, Адыгеим гъэсэныгъэмрэ шӀэныгъэмрэкӀэ и Министерствэ, республикэм футбол цыкӀумкӀэ ифедерации зэхэщӀгъэ зэнэкьокьум хагъэунэфыкӀырэ чыплӀэхэр кышчыдэзыхыгъэхэм республикэм футболымкӀэ икӀэлэцӀыкӀу-ныбжьыкӀэ спорт еджапӀэ идиректорэу Хьабэху Рустем афэгъушӀуагъ. Футбол решӀэнхэу спорт шӀуашэхэр, лэгуаохэр, щытху тхылхэр аритыжыгъэх, нэпэеплӀ сурэтхэр атырахыгъэх. Чемпион хьугъэхэр Къыблэм изэнэкьокьоу Ейскэ щыкӀоштм хэлэжъэцтых.

ЗэхэщакӀошэм лъэшэу зэрэфэразэхэр Юсуп Руслъанэ кытилуагъ, гъэзетымкӀи «тхашъуегъэпсэу» ариложы шӀоигъоу кытэлъэлугъ.

Кошхэблэ Мыекьопэ районымрэ якомандэхэр футбол зедешӀэх.

УРЫСЫЕМ ИЗЭНЭКЬОКЪУ ИПЭГЪОКӀ

«Зэкьошныгъэм» зегъэхьазыры

Урысыем футболымкӀэ изэнэкьокьу хэлэжъэрэ командэхэу ятӀонэрэ купым хэтхэм кӀымэфэ зыгъэпсэфыгъор аухыгъ. 2014 — 2015-рэ ильэс ешӀэгъум Мыекьопэ «Зэкьошныгъэм» зыфегъэхьазыры. Мафэ кӀэс егъэджен-зэлукӀэгъухэр тӀогъогогъо зэхещэх.

«Зэкьошныгъэм» идиректор шъхьалэу Натхьо Адам кы-зэрэтилуагъэу, 2014-рэ ильэсым

бжыхьэм командэм щешӀэгъэ футболхэр кӀыхэнэжыгъэх. «Зэкьошныгъэм» зэлукӀэгъухэм те-

кӀоныгъэр нахьыбэрэ къащыди-хыным, зэнэкьокьум нахь лъа-гъу щыдэкӀоеным фэшӀ зэхьокӀыныгъэхэр ищыкӀагъэх. Тренер шъхьалэм ипшӀэрылхэри Натхьо Адам дигъэцӀагъэхэзэ, зэгъэпшэнхэр ышыгъэх. Командэм иешӀагӀэ хэзыгъэхон зылъэкӀышт футбол-листэу зэлэ кыригъэблэгъэшт.

Республикэ стадионым щыкӀорэ футбол ешӀэгъухэм яплӀырэ макӀэ, ар анахь гумэкӀыгъохэм

ахэтэлъытэ. Тистадион дахэ, гу-лэтыпӀ. Ащ диштэрэ ешӀэкӀэ дэгъу футболхэрэм къагъэлэгъонэу, алпылӀэхэрэм япчӀагъэ хэхьо-нэу афэтэлэ.

Гьэтхэпэ мазэм иаужырэ ма-фэхэм зэнэкьокьур рагъэжъэ-жышт. «Зэкьошныгъэр» «Био-логым» лукӀэшт.

**Нэклубгор
зыгъэхьазырыгъэр
ЕМТИЛЬ Нурбий.**

**Зэхэзыщагъэр
ыкӀи кыдэзы-
гъэкӀырэр:**

Адыгэ Республи-
кэм лъапкь
лофхэмкӀэ, лэ-
кӀыб кӀэралхэм ащы-
псэурэ тильэп-
кӀэгъухэм адырӀэ
зэпхыныгъэхэмкӀэ
ыкӀи кӀэбар
жъугъэм иамал-
хэмкӀэ и Комитет
Адресыр: ур. Кре-
стьянскэр, 236

**Редакциер
зыхэшӀыр:**

385000,
кь. Мыекьуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:

приемнэр:
52-16-79,
редактор шъхьалэм
иапэрэ гуадзэр:
52-49-44,

редактор гуадзэр-
пшӀэдэкӀыжъ зы-
хьырэ секретары:
52-16-77.

E-mail:
adygvoice@mail.ru

**Зыщаушыхьаты-
гъэр:**

Урысые Федерацием
хэутын лӀфхэмкӀэ,
телерадиокеӀэтын-
хэмкӀэ ыкӀи зэлъы-
лэсыкӀэ амалхэмкӀэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чыплӀэ гъэлары-
шӀапӀ, зэраушыхьа-
тыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэ

ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
кь. Мыекьуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

ЗэкӀэмкӀи

пчӀагъэр

4015

Индексхэр

52161

52162

Зак. 222

Хэутыным
узшыкӀэтхэнэу щыт
уахьтэр
Сыхьатыр 18.00
ЗыщыкӀэтхэгъэхэ
уахьтэр
Сыхьатыр 18.00

Редактор

шъхьалэр

Дэргэ Тимур

Редактор шъхьалэм
иапэрэ гуадзэр

МэщӀэкьо

Саид

Редактор шъхьалэм
игуадзэр —
пшӀэдэкӀыжъ
зыхьырэ
секретары
Хьурмэ Хьусен